

Karel Čapek

POVÍDKY Z JEDNÉ KAPSY

Šlápěje¹

Pan Rybka se té noci ubíral domů ve zvláště dobré míře, předně proto, že vyhrál svou partii šachu (to byl pěkný mat koněm, liboval si cestou), a za druhé proto, že napadal čerstvý sníh a měkce mu chrupal pod nohama v tom pěkném a čistém tichu. Bože, to je krása, mínil pan Rybka; město pod sněhem, to je najednou docela malé město, takové starosvětské městečko - člověk by skoro věřil v ponocné a v dostavníky; to je zvláštní, jak sníh vypadá starodávně a venkovsky.

Křup, křup, pan Rybka si hledal nepošlapanou cestičku, jen pro tu radost, že to tak křupe; a protože bydlel v tiché zahradní uličce, ubývalo těch šlápějí, čím dál šel. Heleme, tady u těch vrátek ubyly mužské boty a ženské střevičky; nejspíš manželé - jsou-li pak mladí? řekl si pan Rybka měkce, jako by jim chtěl požehnat. Tadyhle přeběhla kočka a nechala ve sněhu své šlapky, podobné kvítkům; dobrou noc, čičo, budou tě studit nožičky. A teď už je tu pouze jeden řádek šlápějí, mužských a hlubokých, rovný a jasný řetízek kroků, jež rozvíjel osamělý chodec. Kterýpak soused tudy šel? řekl si pan Rybka s přátelským zájmem; tady chodí tak málo lidí, ani jedna kolej není ve sněhu, jsme tu na okraji života; až dojdu domů, ulička si Přitáhne bílou duchnu až k nosu a bude se jí zdát, že je jenom hračka pro děti. Škoda, že ráno nám to tu pošlape babka s novinami; ta nadělá šlápoty křížem krážem, jako zajíc -

Pan Rybka se najednou zastavil: právě když chtěl přejít přes běloučkou ulici k svým vrátkům, viděl, že i ty šlápěje, které tu byly před ním, odbočují z chodníku a míří přes ulici k jeho vrátkům. Kdo by to ke mně šel? řekl si zaraženě a sledoval očima ty jasné šlápěje. Bylo jich pět; a přesně uprostřed ulice se končily ostrým otiskem levé nohy; dál už nebylo nic, jen neporušený a nedotčený sníh.

To jsem blázen, řekl si pan Rybka - snad se ten člověk vrátil na chodník! - Ale pokud dohlédl, byl chodník hladce a kypře zasněžen bez jediného lidského kročeje. Inu safra, divil se pan Rybka, nejspíš ty další šlápěje budou na druhém chodníku! I obešel obloukem ten nedokončený řádek kroků; ale na druhém chodníku nebylo jediné šlápoty; a celá ulice dál svítila nedotčeným a hebkým sněhem, až se dech tajil nad tou čistotou; nikdo tudy nešel od té doby, co napadl sníh. To je divné, bručel pan Rybka, nejspíš se ten člověk vrátil pozpátku na chodník, šlapaje do vlastních šlápějí; ale to by pak musel jít pozpátku ve svých šlápějích až na roh ulice, protože přede mnou tamtudy šly jen jedny šlápoty, a sice směrem sem - Ale proč by to ten chlap dělal? užasl pan Rybka. A jak by mohl jda pozpátku trefit přesně do svých šlápějí?

Kroutě hlavou, odemkl vrátka a vešel do svého domu; ačkoliv věděl, že je to nesmysl, díval se, nejsou-li uvnitř domu nějaké sněhové nášlapky; to se rozumí, kde by se tam vzaly! Snad se mi to jen zdálo, bručel znepokojeně pan Rybka a vyklonil se z okna; na ulici ve světle lucerny viděl jasně pět ostrých a hlubokých šlápějí, končících uprostřed ulice; a dál nic. Hrom do toho, mínil pan Rybka, mna si oči; jednou jsem četl nějakou povídačku o jedné šlápotě ve sněhu; ale tady jich je celý řádek, a najednou nic - kam se ten chlap poděl?

Vrtě hlavou začal se svlékat; ale najednou toho nechal, šel k telefonu a zavolal stísněným hlasem policejní komisařství: "Haló, pan komisař Bartošek? Prosím vás, tady je taková divná věc, moc divná - Kdybyste sem někoho poslal, nebo raději přišel sám - To je dobře, já na vás počkám na rohu. Já nevím, oč jde - Ne, já myslím, že není žádné nebezpečí; jde jen o to, aby ty stopy nikdo nepošlapal - To nevím, čí stopy! Tak dobře, já na vás počkám."

Pan Rybka se oblékl a vyšel zase ven; opatrně obešel ty šlápěje a dával pozor i na chodníku, aby je nepošlapal. Chvěje se chladem a rozčilením, čekal na rohu ulice na komisaře Bartoška. Bylo ticho a země obývaná lidmi pokojně svítila do vesmíru.

"Tady je tak pěkně ticho," bručel komisař Bartošek melancholicky. "A mně přivedli jednu rvačku a jednoho ožralu. Fuj! - Tak copak tu máte?"

"Sledujte tyhle šlápěje, pane komisaři," pravil pan Rybka rozechvěným hlasem. "Je to pár kroků odtud."

---

¹ Viz povídku *Šlápěj v Bozích mukách*.

Pan komisař si svítíl elektrickou lampičkou. "To byl čahoun, skoro metr osmdesát," mínil, "podle šlápoty a délky kroku. Boty měl slušné, myslím, že ručně šité. Ožralý nebyl a šel dost rázně. Já nevím, co se vám na těch šlápějích nelíbí."

"Tohle," řekl krátce pan Rybka a ukazoval na nedokončený řádek kroků uprostřed ulice.

"Aha," děl komisař Bartošek a bez dlouhých okolků zamířil k té poslední šlápěji, sedl si na bobek a posvítíl si lampičkou. "To nic není," řekl uspokojeně, "to je docela normální, pevná šlápota. Váha spočívala spíš na patě; kdyby ten člověk udělal další krok nebo skok, přenesla by se váha na špičku nohy, rozumíte? A to by bylo vidět."

"To tedy znamená -, " ptal se pan Rybka napjatě.

"Inu," řekl komisař klidně, "to znamená, že už dál nešel."

"A kam se tedy poděl?" vyhrkl Rybka zimničně.

Komisař pokrčil rameny. "To nevím. Máte snad na něho nějaké podezření?"

"Jaké podezření?" užasl pan Rybka. "Já bych chtěl jenom vědět, kam se poděl. Podívejte se, tady udělal poslední krok a kam, prokrista, udělal další krok? Vždyť tady není žádná další šlápěj!"

"To vidím," řekl komisař suše. "A co vám je po tom, kam šel? Je to někdo z vašeho domu? Pohřešujete někoho? Tak hergot, co vám na tom záleží, kam se poděl?"

"Ale to se přece musí vysvětlit," zabreptal pan Rybka. "Nemyslíte, že třeba šel pozpátku ve svých vlastních šlápějích?"

"Nesmysl," zabručel komisař. "Když jde člověk pozpátku, dělá kratší kroky a jde víc rozkročmo, aby měl jistější rovnováhu; krom toho nezvedá nohy, takže by musel vrýt patami do sněhu celé rýhy. Do těch stop je šlápnuto jen jednou, pane. Vidíte přece, jak jsou ostré."

"Když teda se nevrátil," naléhal tvrdošjně pan Rybka, "kam se ztratil?"

"To je jeho věc," bručel pan komisař. "Koukejte se, když nic neprovedl, tak my nemáme právo se plést do jeho věcí. To bychom museli mít na něho nějaké udání; pak ovšem zavedeme předběžné vyšetřování..."

"Ale copak může člověk uprostřed ulice prostě zmizet?" hrozil se pan Rybka.

"To musíte počkat, pane," radil mu pokojně komisař. "Zmizel-li někdo, bude nám to za několik dní hlásit jeho rodina nebo kdo; no, a potom budeme po něm pátrat. Dokud ho nikdo nepohřešuje, tak s tím nemáme co dělat. To nejde."

V panu Rybkovi se počal zvedat temný hněv. "Promiňte," prohlásil ostře, "ale já bych řekl, že policie by se měla tak trochu zajímat o to, když klidný chodec z ničeho nic zmizí uprostřed ulice!"

"Ono se mu nic nestalo," chlácholil ho pan Bartošek. "Vždyť tu není ani stopy po nějakém zápasu - Kdyby ho někdo přepadl nebo unesl, tak by tady muselo být naděláno šlápót - Mně je líto, pane, ale já tu nemám proč zakročít."

"Ale, pane komisaři," spráskl ruce pan Rybka, "tedy mně aspoň vysvětlete... To přece je taková záhada..."

"Je," souhlasil pan Bartošek zamyšleně. "Nemáte ponětí, pane, co je na světě záhad. Každý barák, každá rodina je záhada. Když jsem šel sem, tak támhle v tom domku zavzlykal mladý ženský hlas. Pane, záhady, to není naše věc. My jsme placeni za pořádek. Copak si myslíte, že my pátráme po nějakém zloději ze zvědavosti? Pane, my po něm pátráme, abychom ho zavřeli. Pořádek musí být."

"Tak vidíte," vyhrkl Pan Rybka. "A to přece uznáte, že není v pořádku, aby se někdo prostřed ulice... dejme tomu vznesl kolmo do vzduchu, ne?"

"To záleží na výkladu," mínil komisař. "On je policejní předpis, že je-li nebezpečí pádu z větší výše, má být ten člověk přivázán. Na to je v první řadě napomenutí a potom pokuta. - Jestli se ten pán vznesl jen tak samovolně do vzduchu, tak by ho ovšem měl strážník napomenout, aby si připnul ochranný pás; ale on tu asi strážník nebyl," řekl omluvně. "To by tu byly po něm šlápoty. Ostatně třeba se ten pán vzdálil jiným způsobem, ne?"

"Ale jakým?" děl honem pan Rybka.

Komisař Bartošek potřásl hlavou: "Těžko říci. Třeba nějaké nanebevzetí, nebo Jakubův žebřík," řekl neurčitě. "Nanebevzetí by se snad mohlo považovat za únos, kdyby se stalo násilím; ale já myslím, že se to obvykle stává se souhlasem dotyčného. Ono je možné, že ten člověk umí létat. Nezdálo se vám někdy, že lítáte? To se člověk jen tak drobet odrazí nohou, a už se vznáší... Někteří letí jako balón, ale já, když ve snu lítám, se musím chvílemi odrážet nohou od země; já si myslím,

že to dělají ty těžké šaty a šavle. Třeba ten člověk usnul a ve snu začal létat. Ale to není zakázáno, pane. Ovšem na frekventované ulici by ho musel strážník napomenout. Nebo počkejte, třeba to byla levitace, oni spiritisté věří na levitaci, ale spiritismus taky není zakázán. Mně říkal nějaký pan Baudyš, že to sám viděl, jak médium viselo ve vzduchu. Kdopak ví, co na tom je.”

“Ale pane,” řekl pan Rybka káravě, “snad tomu nevěříte! To by přece bylo takové porušení přírodních zákonů -“

Pan Bartošek pokrčil těžkomyslně rameny. “Pane, to já znám, lidé překračují všechny možné zákony a nařízení; kdybyste byl policajt, tak byste o tom věděl víc...” Komisař mávnul rukou. “Já bych se nedivil, kdyby porušili i přírodní zákony. Lidi jsou velká pakáž, pane. Nu, dobrou noc; ono to zebe.”

“Nevypil byste tadyhle u mne sklenici čaje... nebo slivovice?” navrhl pan Rybka.

“Proč ne,” bručel komisař melancholicky. “To víte, v téhle uniformě nemůže člověk ani do hospody. Proto policajti tak málo pijí.”

“Záhada,” pokračoval sedě v lenošce a dívaje se zamyšleně, jak mu taje na špičce boty sníh. “Devětadevadesát lidí by šlo podle těch šlápějí a ničeho by si nevšimli. A vy sám si nevšimnete devětadevadesáti věcí, které jsou zatraceně záhadné. My víme starou belu, co všechno je. Jenom některé věci nejsou záhadné. Pořádek není záhadný. Spravedlnost není záhadná. Policie taky není záhadná. Ale každý člověk, který jde po ulici, už je záhadný, protože na něho nemůžeme, pane. Jakmile něco ukradne, tak přestane být záhadný, protože ho zavřeme, a je to; aspoň víme, co dělá, a můžeme se na něho kdykoliv podívat takovým okýnkem ve dveřích, víte? Prosím vás, tihle novináři třeba píší ‚Záhadný nález mrtvoly!‘ Co je na takové mrtvole záhadného? Když ji dostaneme my, tak ji změříme a ofotografujeme a rozřežeme; my známe každou niť, co na ní je, víme, co posledně jedla, nač zemřela a kdesi cosi; mimoto víme, že ji někdo zabil nejspíš pro peníze. To je všechno tak jasné a vyložené... Můžete mně dát hodně tmavý čaj, pane. Všechny zločiny jsou jasné, pane; na nich aspoň vidíte pohutky a všechno, co k tomu patří. Ale záhadné je, co si myslí vaše kočka, o čem se zdá vaší služce a proč se vaše žena dívá tak zamyšleně z okna. Pane, všechno je záhadné krom trestních případů; takový kriminální případ, to je přesně určený kousek skutečnosti, takový výsek, na který jsme si posvítili. Koukněte se, kdybych se tady rozhlídl, tak bych o vás ledacos poznal; ale já se dívám na špičku své boty, protože mně po vás úředně nic není; my totiž na vás nemáme žádné udání,” dodával srkaje horký čaj.

“To je taková divná představa,” začal zase po chvíli, “že policie a hlavně tihle tajní se zajímají o záhady. My se vám vykašleme na záhady; nás zajímají nepatříčnosti. Pane, nás nezajímá zločin, protože je záhadný, ale protože je zakázaný. My nehoníme nějakého toho lumpa z intelektuálního zájmu; my ho honíme, abychom ho zatkli ve jménu zákona. Poslouchejte, metaři neběhají s koštětem po ulici, aby četli v prachu lidské stopy, ale aby smetli a uklidili to všechno svinstvo, co tam život nadělá. Pořádek není ani drobet záhadný. Dělat pořádek je svinská práce, pane; a kdo chce dělat čistotu, musí strkat prsty do každého neřádu. Prosím vás, někdo to musí dělat,” řekl melancholicky, “jako někdo musí zabít telata. Ale zabít telata ze zvědavosti, to je surovost; to se má dělat ze řemesla. Když má člověk povinnost něco dělat, tak aspoň ví, že má právo to dělat. Koukněte se, spravedlnost musí být nepochybná jako násobilka. Já nevím, mohl-li byste dokázat, že každá krádež je špatná; ale já vám dokážu, že každá krádež je zakázaná, protože vás v každém případě seberu. Kdybyste rozseval na ulici perly, tak vás strážník napomene pro znečišťování ulic. Ale kdybyste začal dělat zázraky, tak vám v tom nemůžeme bránit, ledaže bychom tomu řekli veřejné pohoršení nebo nedovolený shluk lidí. Musí to být nějaká nepřístojnost, abychom se do toho vložili.”

“Ale pane,” namítal pan Rybka vrtě sebou nespokojeně, “copak vám tohle stačí? Tady jde o... o takovou divnou věc... o něco tak záhadného... a vy...”

Pan Bartošek pokrčil rameny. “A já to nechávám plavat. Pane, chcete-li, já nechám tu šlápějí odklidit, aby nerušila váš noční klid. Víc nemohu dělat. Neslyšíte nic? Žádné kroky? To jde naše patrola; tak to už jsou dvě hodiny a sedm minut. Dobrou noc, pane.”

Pan Rybka doprovázel komisaře z vrátek; prostřed ulice byl ještě ten nedokončený a nepochopitelný řádek kroků - Po druhém chodníku se blížil strážník.

“Mimro,” zavolal komisař, “máte něco nového?”

Strážník Mimra zasalutoval. "Celkem nic, pane komisaři," hlásil. "Tamhle v čísle sedmnáct mňoukala venku kočka; tak jsem na ně zazvonil, aby ji pustili domů. V čísle devět neměli zavřená vrátka. Na rohu rozkopali ulici a nedali tam červenou lucernu, a u hokynáře Maršíka se na jedné straně uvolnila vývěsní tabule; budou to muset ráno sundat, aby to někomu nespadlo na hlavu."

"To je všechno?"

"To je všechno," mínil strážník Mimra. "Ráno se budou muset sypat chodníky, aby si někdo nezlomil nohu; mělo by se v šest hodin všude zazvonit -"

"Tak je dobře," řekl komisař Bartošek. "Dobrou noc!"

Pan Rybka se ještě jednou ohlédl po těch šlépějích, jež vedly do neznáma. Ale tam, kde byla poslední šlépěj, byly teď dva důkladné otisky služebních bot strážníka Mimry; a odtud pokračovaly ty široké šlápoty pravidelnou a jasnou řádkou dál.

"Zaplaťpánbůh," oddychl si pan Rybka a šel spat.

Kupón

Toho horkého srpnového večera bylo na Sřeleckém ostrově plno lidí; a tak Mince a Pepovi nezbylo, než aby si sedli ke stolu, kde už seděl nějaký pán s tlustým a smutným knírem. "S dovolením," řekl Pepa a ten pán jenom tak pokývl. (Ten protiva, řekla si Minka, zrovna u našeho stolu musí sedět!) První věc tedy byla, že si Minka s gestem vévodkyně sedla na židli, kterou jí Pepa utřel kapesníkem; druhá, bezprostředně následující, byla ta, že honem vytáhla pudřenku a pudrovala si nos, aby se jí proboha v tom horku snad trochu neleskl; a přitom, jak tu pudřenku vyjímala, vypadl jí z taštičky zmuchlaný lístek. Tu se ten pán s knírem shýbl a zvedl ten maličký lístek. "Schovejte si to, slečno," řekl zasmušile.

Minka se začervenala, předně proto, že ji oslovil cizí pán, a za druhé proto, že ji mrzelo, že se začervenala. "Děkuju," řekla a obrátila se honem k Pepovi. "Víš, to je ten kupón z obchodu, co jsem si kupovala punčochy."

"Právě," řekl melancholický muž. "Ani nevíte, slečno, k čemu se to může potřebovat."

Pepa považoval za svou rytířskou povinnost jaksí zakročít. "Načpak schovávat takové hloupé papírky," pravil, nedívaje se na toho pána. "Člověk toho má potom plné kapsy."

"To nevadí," mínil muž s knírem. "To má někdy větší cenu než já nevím co."

Minčina tvář nabyla upjatého výrazu. (Ten protiva se šlépěje[1])

Pan Rybka se té noci ubíral domů ve zvláště dobré míře, předně proto, že vyhrál svou partii šachu (to byl pěkný mat koněm, liboval si cestou), a za druhé proto, že napadal čerstvý sníh a měkce mu chrupal pod nohama v tom pěkném a čistém tichu. Bože, to je krása, mínil pan Rybka; město pod sněhem, to je najednou docela malé město, takové starosvětské městečko - člověk by skoro věřil v ponocné a v dostavníky; to je zvláštní, jak sníh vypadá starodávně a venkovsky.

Křup, křup, pan Rybka si hledal nepošlapanou cestičku, jen pro tu radost, že to tak křupe; a protože bydlel v tiché zahradní uličce, ubývalo těch šlépějů, čím dál šel. Helele, tady u těch vrátek ubyly mužské boty a ženské střevičky; nejspíš manželé - jsou-li pak mladí? řekl si pan Rybka měkce, jako by jim chtěl požehnat. Tadyhle přeběhla kočka a nechala ve sněhu své šlapky, podobné kvítkům; dobrou noc, čičo, budou tě studit nožičky. A teď už je tu pouze jeden řádek šlépějů, mužských a hlubokých, rovný a jasný řetízek kroků, jež rozvíjel osamělý chodec. Kterýpak soused tudy šel? řekl si pan Rybka s přátelským zájmem; tady chodí tak málo lidí, ani jedna kolej není ve sněhu, jsme tu na okraji života; až dojdou domů, ulička si přitáhne bílou duchnu až k nosu a bude se jí zdát, že je jenom hračka pro děti. Škoda, že ráno nám to tu pošlape babka s novinami; ta nadělá šlápoty křížem krážem, jako zajíc -

Pan Rybka se najednou zastavil: právě když chtěl přejít přes běloučkou ulici k svým vrátkům, viděl, že i ty šlépěje, které tu byly před ním, odbočují z chodníku a míří přes ulici k jeho vrátkům. Kdo by to ke mně šel? řekl si zaraženě a sledoval očima ty jasné šlépěje. Bylo jich pět; a přesně uprostřed ulice se končily ostrým otiskem levé nohy; dál už nebylo nic, jen neporušený a nedotčený sníh.

To jsem blázen, řekl si pan Rybka - snad se ten člověk vrátil na chodník! - Ale pokud dohlédl, byl chodník hladce a kypře zasněžen bez jediného lidského kročeje. Inu safra, divil se pan Rybka, nejspíš ty další šlépěje budou na druhém chodníku! I obešel obloukem ten nedokončený řádek kroků; ale na druhém chodníku nebylo jediné šlápoty; a celá ulice dál svítila nedotčeným a hebkým sněhem, až se dech tajil nad tou čistotou; nikdo tudy nešel od té doby, co napadl sníh. To je divné,

bručel pan Rybka, nejspíš se ten člověk vrátil pozpátku na chodník, šlapaje do vlastních šlápějí; ale to by pak musel jít pozpátku ve svých šlápějích až na roh ulice, protože přede mnou tamtudy šly jen jedny šlápoty, a sice směrem sem - Ale proč by to ten chlap dělal? užasl pan Rybka. A jak by mohl jda pozpátku trefit přesně do svých šlápějí?

Kroutě hlavou, odemkl vrátka a vešel do svého domu; ačkoliv věděl, že je to nesmysl, díval se, nejsou-li uvnitř domu nějaké sněhové nášlapky; to se rozumí, kde by se tam vzaly! Snad se mi to jen zdálo, bručel znepokojeně pan Rybka a vyklonil se z okna; na ulici ve světle lucerny viděl jasně pět ostrých a hlubokých šlápějí, končících uprostřed ulice; a dál nic. Hrom do toho, mínil pan Rybka, mna si oči; jednou jsem četl nějakou povídku o jedné šlápotě ve sněhu; ale tady jich je celý řádek, a najednou nic - kam se ten chlap poděl?

Vrtě hlavou začal se svlékat; ale najednou toho nechal, šel k telefonu a zavolal stísněným hlasem policejní komisařství: "Haló, pan komisař Bartošek? Prosím vás, tady je taková divná věc, moc divná - Kdybyste sem někoho poslal, nebo raději přišel sám - To je dobře, já na vás počkám na rohu. Já nevím, oč jde - Ne, já myslím, že není žádné nebezpečí; jde jen o to, aby ty stopy nikdo nepošlapal - To nevím, čí stopy! Tak dobře, já na vás počkám."

Pan Rybka se oblékl a vyšel zase ven; opatrně obešel ty šlápěje a dával pozor i na chodníku, aby je nepošlapal. Chvěje se chladem a rozčilením, čekal na rohu ulice na komisaře Bartoška. Bylo ticho a země obývaná lidmi pokojně svítila do vesmíru.

"Tady je tak pěkně ticho," bručel komisař Bartošek melancholicky. "A mně přivedli jednu rvačku a jednoho ožralu. Fuj! - Tak copak tu máte?"

"Sledujte tyhle šlápěje, pane komisaři," pravil pan Rybka rozechvěným hlasem. "Je to pár kroků odtud."

Pan komisař si svítil elektrickou lampičkou. "To byl čahoun, skoro metr osmdesát," mínil, "podle šlápoty a délky kroku. Boty měl slušné, myslím, že ručně šité. Ožralý nebyl a šel dost rázně. Já nevím, co se vám na těch šlápějích nelíbí."

"Tohle," řekl krátce pan Rybka a ukazoval na nedokončený řádek kroků uprostřed ulice.

"Aha," děl komisař Bartošek a bez dlouhých okolků zamířil k té poslední šlápěji, sedl si na bobek a posvítíl si lampičkou. "To nic není," řekl uspokojeně, "to je docela normální, pevná šlápotá. Váha spočívala spíš na patě; kdyby ten člověk udělal další krok nebo skok, přenesla by se váha na špičku nohy, rozumíte? A to by bylo vidět."

"To tedy znamená -," ptal se pan Rybka napjatě.

"Inu," řekl komisař klidně, "to znamená, že už dál nešel."

"A kam se tedy poděl?" vyhrkl Rybka zimničně.

Komisař pokrčil rameny. "To nevím. Máte snad na něho nějaké podezření?"

"Jaké podezření?" užasl pan Rybka. "Já bych chtěl jenom vědět, kam se poděl. Podívejte se, tady udělal poslední krok a kam, prokrista, udělal další krok? Vždyť tady není žádná další šlápějí!"

"To vidím," řekl komisař suše. "A co vám je po tom, kam šel? Je to někdo z vašeho domu? Pohřešujete někoho? Tak hergot, co vám na tom záleží, kam se poděl?"

"Ale to se přece musí vysvětlit," zabreptal pan Rybka. "Nemyslíte, že třeba šel pozpátku ve svých vlastních šlápějích?"

"Nesmysl," zabručel komisař. "Když jde člověk pozpátku, dělá kratší kroky a jde víc rozkročmo, aby měl jistější rovnováhu; krom toho nezvedá nohy, takže by musel vrýt patami do sněhu celé rýhy. Do těch stop je šlápnuto jen jednou, pane. Vidíte přece, jak jsou ostré."

"Když teda se nevrátil," naléhal tvrdošíjně pan Rybka, "kam se ztratil?"

"To je jeho věc," bručel pan komisař. "Koukejte se, když nic neprovedl, tak my nemáme právo se plést do jeho věcí. To bychom museli mít na něho nějaké udání; pak ovšem zavedeme předběžné vyšetřování..."

"Ale copak může člověk uprostřed ulice prostě zmizet?" hrozil se pan Rybka.

"To musíte počkat, pane," radil mu pokojně komisař. "Zmizel-li někdo, bude nám to za několik dní hlásit jeho rodina nebo kdo; no, a potom budeme po něm pátrat. Dokud ho nikdo nepohřešuje, tak s tím nemáme co dělat. To nejde."

V panu Rybkovi se počal zvedat temný hněv. "Promiňte," prohlásil ostře, "ale já bych řekl, že policie by se měla tak trochu zajímat o to, když klidný chodec z ničeho nic zmizí uprostřed ulice!"

“Ono se mu nic nestalo,” chlácholil ho pan Bartošek. “Vždyť tu není ani stopy po nějakém zápasu - Kdyby ho někdo přepadl nebo unesl, tak by tady muselo být naděláno šlápot - Mně je líto, pane, ale já tu nemám proč zakročít.”

“Ale, pane komisaři,” spráskl ruce pan Rybka, “tedy mně aspoň vysvětlete... To přece je taková záhada...”

“Je,” souhlasil pan Bartošek zamyšleně. “Nemáte ponětí, pane, co je na světě záhad. Každý barák, každá rodina je záhada. Když jsem šel sem, tak támhle v tom domku zavzlykal mladý ženský hlas. Pane, záhady, to není naše věc. My jsme placeni za pořádek. Copak si myslíte, že my pátráme po nějakém zloději ze zvědavosti? Pane, my po něm pátráme, abychom ho zavřeli. Pořádek musí být.”

“Tak vidíte,” vyhrkl Pan Rybka. “A to přece uznáte, že není v pořádku, aby se někdo prostřed ulice... dejme tomu vznesl kolmo do vzduchu, ne?”

“To záleží na výkladu,” mínil komisař. “On je policejní předpis, že je-li nebezpečí pádu z větší výše, má být ten člověk přivázán. Na to je v první řadě napomenutí a potom pokuta. - Jestli se ten pán vznesl jen tak samovolně do vzduchu, tak by ho ovšem měl strážník napomenout, aby si připnul ochranný pás; ale on tu asi strážník nebyl,” řekl omluvně. “To by tu byly po něm šlápoty. Ostatně třeba se ten pán vzdálil jiným způsobem, ne?”

“Ale jakým?” děl honem pan Rybka.

Komisař Bartošek potřásl hlavou: “Těžko říci. Třeba nějaké nanebevzetí, nebo Jakubův žebřík,” řekl neurčitě. “Nanebevzetí by se snad mohlo považovat za únos, kdyby se stalo násilím; ale já myslím, že se to obvykle stává se souhlasem dotyčného. Ono je možné, že ten člověk umí létat. Nezdálo se vám někdy, že lítáte? To se člověk jen tak drobet odrazí nohou, a už se vznáší... Někteří letí jako balón, ale já, když ve snu lítám, se musím chvílemi odrážet nohou od země; já si myslím, že to dělají ty těžké šaty a šavle. Třeba ten člověk usnul a ve snu začal létat. Ale to není zakázáno, pane. Ovšem na frekventované ulici by ho musel strážník napomenout. Nebo počkejte, třeba to byla levitace, oni spiritisti věří na levitaci, ale spiritismus taky není zakázán. Mně říkal nějaký pan Baudyš, že to sám viděl, jak médium viselo ve vzduchu. Kdopak ví, co na tom je.”

“Ale pane,” řekl pan Rybka káravě, “snad tomu nevěříte! To by přece bylo takové porušení přírodních zákonů -“

Pan Bartošek pokrčil těžkomyslně rameny. “Pane, to já znám, lidé překračují všechny možné zákony a nařízení; kdybyste byl policajt, tak byste o tom věděl víc...” Komisař mávnul rukou. “Já bych se nedivil, kdyby porušili i přírodní zákony. Lidi jsou velká pakáž, pane. Nu, dobrou noc; ono to zebe.”

“Nevypil byste tadyhle u mne sklenici čaje... nebo slivovice?” navrhl pan Rybka.

“Proč ne,” bručel komisař melancholicky. “To víte, v téhle uniformě nemůže člověk ani do hospody. Proto policajti tak málo pijí.”

“Záhada,” pokračoval sedě v lenošce a dívaje se zamyšleně, jak mu taje na špičce boty sníh. “Devětadevadesát lidí by šlo podle těch šlápějí a ničeho by si nevšimli. A vy sám si nevšimnete devětadevadesáti věcí, které jsou zatraceně záhadné. My víme starou belu, co všechno je. Jenom některé věci nejsou záhadné. Pořádek není záhadný. Spravedlnost není záhadná. Policie taky není záhadná. Ale každý člověk, který jde po ulici, už je záhadný, protože na něho nemůžeme, pane. Jakmile něco ukradne, tak přestane být záhadný, protože ho zavřeme, a je to; aspoň víme, co dělá, a můžeme se na něho kdykoliv podívat takovým okýnkem ve dveřích, víte? Prosím vás, tihle novináři třeba píší ‚Záhadný nález mrtvolý!‘ Co je na takové mrtvole záhadného? Když ji dostaneme my, tak ji změříme a ofotografujeme a rozřežeme; my známe každou niť, co na ní je, víme, co posledně jedla, nač zemřela a kdesi cosi; mimoto víme, že ji někdo zabil nejspíš pro peníze. To je všechno tak jasné a vyložené... Můžete mně dát hodně tmavý čaj, pane. Všechny zločiny jsou jasné, pane; na nich aspoň vidíte pohyby a všechno, co k tomu patří. Ale záhadné je, co si myslí vaše kočka, o čem se zdá vaší služce a proč se vaše žena dívá tak zamyšleně z okna. Pane, všechno je záhadné krom trestních případů; takový kriminální případ, to je přesně určený kousek skutečnosti, takový výsek, na který jsme si posvítili. Koukněte se, kdybych se tady rozhlíd, tak bych o vás ledacos poznal; ale já se dívám na špičku své boty, protože mně po vás úředně nic není; my totiž na vás nemáme žádné udání,” dodával srkaje horký čaj.

“To je taková divná představa,” začal zase po chvíli, “že policie a hlavně tihle tajní se zajímají o záhady. My se vám vykašleme na záhady; nás zajímají nepatříčnosti. Pane, nás nezajímá zločin, protože je záhadný, ale protože je zakázaný. My nehoníme nějakého toho lumpa z intelektuálního zájmu; my ho honíme, abychom ho zatkli ve jménu zákona. Poslouchejte, metaři neběhají s koštětem po ulici, aby četli v prachu lidské stopy, ale aby smetli a uklidili to všechno svinstvo, co tam život nadělá. Pořádek není ani drobet záhadný. Dělat pořádek je svinská práce, pane; a kdo chce dělat čistotu, musí strkat prsty do každého neřádu. Prosím vás, někdo to musí dělat,” řekl melancholicky, “jako někdo musí zabíjet telata. Ale zabíjet telata ze zvědavosti, to je surovost; to se má dělat ze řemesla. Když má člověk povinnost něco dělat, tak aspoň ví, že má právo to dělat. Koukněte se, spravedlnost musí být nepochybná jako násobilka. Já nevím, mohl-li byste dokázat, že každá krádež je špatná; ale já vám dokážu, že každá krádež je zakázaná, protože vás v každém případě seberu. Kdybyste rozseval na ulici perly, tak vás strážník napomene pro znečišťování ulic. Ale kdybyste začal dělat zázraky, tak vám v tom nemůžeme bránit, ledaže bychom tomu řekli veřejné pohoršení nebo nedovolený shluk lidí. Musí to být nějaká nepřístojnost, abychom se do toho vložili.”

“Ale pane,” namítal pan Rybka vrtě sebou nespokojeně, “copak vám tohle stačí? Tady jde o... o takovou divnou věc... o něco tak záhadného... a vy...”

Pan Bartošek pokrčil rameny. “A já to nechávám plavat. Pane, chcete-li, já nechám tu šlépěj odklidit, aby nerušila váš noční klid. Víc nemohu dělat. Neslyšíte nic? Žádné kroky? To jde naše patro; tak to už jsou dvě hodiny a sedm minut. Dobrou noc, pane.”

Pan Rybka doprovázel komisaře z vrátek; prostřed ulice byl ještě ten nedokončený a nepochopitelný řádek kroků - Po druhém chodníku se blížil strážník.

“Mimro,” zavolal komisař, “máte něco nového?”

Strážník Mimra zasalutoval. “Celkem nic, pane komisaři,” hlásil. “Tamhle v čísle sedmnáct mňoukala venku kočka; tak jsem na ně zazvonil, aby ji pustili domů. V čísle devět neměli zavřená vrátka. Na rohu rozkopali ulici a nedali tam červenou lucernu, a u hokynáře Maršíka se na jedné straně uvolnila vývěšní tabule; budou to muset ráno sundat, aby to někomu nespadlo na hlavu.”

“To je všechno?”

“To je všechno,” mýnil strážník Mimra. “Ráno se budou muset sypat chodníky, aby si někdo nezlomil nohu; mělo by se v šest hodin všude zazvonit -“

“Tak je dobře,” řekl komisař Bartošek. “Dobrou noc!”

Pan Rybka se ještě jednou ohlédl po těch šlépějích, jež vedly do neznáma. Ale tam, kde byla poslední šlépěj, byly teď dva důkladné otisky služebních bot strážníka Mimry; a odtud pokračovaly ty široké šlápoty pravidelnou a jasnou řádkou dál.

“Zaplaťpánbůh,” oddychl si pan Rybka a šel spat.